

Ünnepi hangverseny Kodály Zoltán tiszteletére a Zeneakadémián, 2015. december 13.

Ünnepi beszédet mondott:

Rozgonyi Éva

Liszt-díjas, Bartók-Pásztory-díjas karnagy

Kodolányi János az *Égő csipkebokor* című művében sorra szedi az ünnep alkalmait a születéstől a halálig, az örök hűség esküjétől a zenekari hangolást követő csendig, majd így folytatja: „ az ünnep kiemelkedés, föl-szárnyalás az alantásból, a térből és az időből, az életből – a *létbe* .”

Megfogyatkoztak az ünnepeink, a piros betűs napokra szorítkoznak, pedig nem is oly rég ünnep volt, amikor édesanyánk megszegte a kenyeret, miután a késsel keresztet rajzolt rá.

Mindennapi létünk szakralitásának elvesztése egyre inkább felértékeli a művészettel való találkozást, mely messze több, mint a „szabadidő kultúrált eltöltése”.

A művészet: jobbik énünk megtalálása, felmutatása, embervoltunk elidegeníthetetlen része.

Mi az a varázslat, ami arra készlet 40-60 fiataalt – vagy azokat, akik a fiatalságot régebb óta gyakorolják – hogy hónapok munkájával létrehozson valamit, ami néhány perc alatt elillan?

Miért éri meg a jelenlevőknek, hogy szeles, esetleg nyirkos estén – elszakadva az otthoni TV szem-rágógumijától – tanúja legyen annak, amint a színpadon lévők odaadással és ragyogó tekintettel létrehoznak valamit, ami több, mint önmaguk.

Valóban elillan, ami elhangzott? NEM! Beleépül a sejtjeinkbe, még az utódainkéba is.

Múlhatatlanul szükségünk van az ünnepekre, hogy táplálékot kapjon a lélek, s ne éhezzen, vacogjon a technikai csodák bőséges asztala mellett.

A Magyar Kórusok és Zenekarok Szövetsége és sok-sok énekeses számára felemelő szép ünnep, amikor évre évre megemlékezünk Kodály Zoltán születésének évfordulójáról és a hozzá kapcsolódó Kórusok Napjáról.

Ünnepi estünkön a rendezők, énekesek és karnagyaik nevében tisztelettel köszöntöm a hangverseny védnökét, *Kodály Zoltánné Péczely Sarolta* asszonyt, a zeneakadémia rektorát, *Vígh Andrea* művésznőt.

A megjelent nagyra becsült tanárokat, művészeket, kedves valamennyijüket.

Szokolay Sándor szavával „az örökkévalóságba távozott magyar szent”, a XX. századi magyar zeneélet legfényesebb ikercsillaga – ahogy

Illyés Gyula nevezte – december 16-án született Kecskeméten 133 évvel ezelőtt. Sok-sok köszönnivalóval hajtjuk meg fejünket a neve előtt.

133 év! Ez alatt megértünk két világegést, ilyen-olyan színű *izmust*, Magyarország elveszítette területének két harmadát, lakóinak száma kétharmadra zsugorodott, évtizedeken át próbálták – ma is próbálják – ránk sütni a bűnös nemzet bélyegét.

Ha csak annyit tett volna Kodály Zoltán, hogy a trianoni benuhátról fölírja az országot a Psalmus Hungaricus-szal, akkor is fényes hely illett volna meg az égi Parnassuson. (A zsoltáros szavát akkor megértette Európa)

Szedjük sorba csupán a legfontosabb műveit a már említett magyar zsoltáron kívül: Galántai táncok, Marosszéki táncok, Páva variációk, számos hangszeres szóló mű, dalok, három kötetnyi (közel másfél száz!) kórusmű, színpadi művek, Budavári Te Deum, mellettük apróbb gyöngyszemekként a bicíniumok sora, három vaskos kötetnyi prózai munka. Elámulunk az életmű gazdagságán, még inkább elámulunk, amikor egy-egy művel közelebbről megismerkedünk.

Prózaí írásai hűsbavágo időszerepése döbbenetes. Kiváltképp az iskolával, tágabb értelemben az emberneveléssel kapcsolatos sorai. Majdnem 200 tanulmány! Vajha ott lenne minden oktatás-irányító asztalán, s forgatná is!

Sajnálatos vargabetűket leíró oktatási rendszerünk hullámvölgyei idején is töretlen hittel, bizalommal, sőt buzdítani-tudással munkálkodott.

Mindig megrendülök, valahányszor újra olvasom a Visszatekintés első oldalát. Szolgálatnak tekintette minden tevékenységét – a műveltségében magyar, magyarságában művelt nép érdekében.

Nemzedékeknek adott zsinórmértéket, távlatot, követésre való példát. Zeneszerzők generációjának lett ihlető forrása az Ő formai szigorúsága. Azt is Kodály Zoltánnak köszönhetjük, hogy nemzeti imánkat, a Himnuszt úgy énekelhetjük, ahogyan Erkel Ferenc megírta.

Kodály Zoltán alaposságát bemutatandó, szeretnék feleleveníteni egy történetet. Dr. Nádasi Alfonz bencés atya írta le, aki Kodálynak élete végéig latin-görög tanára, beszélgető- és lelki társa volt. Advent első vasárnapjának, az egyházi év kezdetének zsoltára volt a téma. A 25. zsoltár 3. verse „universi, qui te expectant, non confundentur” – akik benned bíznak, azok soha szégyent nem vallanak. Kodály mondata, ill. kérdése: „milyen különös, hogy éppen advent első vasárnapján kezdjük így a misét. Az expecto most activum, vagy passivum várakozás?” Nádasi Alfonz: „Egyértelmű, hogy activum” Kodály Zoltán: „Akkor a várakozás a legteljesebb bizalom. Így érthető, hogy egész évre szól”.

Ma gyűjtöttük meg az adventi koszorú harmadik gyertyáját, merítünk erőt adó hitet egy egész évre a 25. zsoltár 3. verséből: „akik benned bíznak, azok soha szégyent nem vallanak”.

Ünnepi megemlékezésem elején a legendás, túl hamar megszüntetett Békés-Tarhosi Énekes Iskola leghíresebb növendékét, Szokolay Sándort emlegettem, most egy másik jeles tarhosi iskolatárs versével köszönök el Önöktől.

Csukás István: Kodály Zoltán

Hegy havára könyökölve
néz le a magyar Alföldre
Erdély felől Kecskemétre,
a halálból a bölcsőre.

Ha szól, visszhang lesz az immár,
lelkünkéből kizengő zsoldár,
sóhaja is fel-felrémlik,
ha a kínokat ránk mérik.

Most már így lesz, mindörökké
torka, tüdeje a csöndé,
onnan szó és sóhaj által
nem jön ember lábbal, szárnyal.

Aki volt egy, lett szétszotva
végtelen, a nép hordozza
szóban, dalban, hallgatásban
él szüntelen áramlásban.

Leszáll is a hegy haváról
közeli emlékből, gyászból,
mint ahogy a romló testen
túllép, ami sérthetetlen.

A hangversenyen A Magyar Kórusok és Zenekarok Szövetsége – KÓTA rendezésben kiváló kórusok léptek fel. Valamennyi énekkar **Kodály Zoltán** kórusműveit szólaltatta meg, megrendítően szép előadásban. A műsorvezető *dr. Fehér Anikó* méltatta a szereplő együtteseket.

MIRACULUM GYERMEKKÓRUS – Kecskemét.

Műsoruk: Gergely-járás, Villó. A 150. genfi zsoltár, Újesztendő köszöntő, Karácsonyi pástortánc. Vezényelt: **Durányik László**

KOMLÓI PEDAGÓGUS KÓRUS.

Műsoruk: A magyar nemzet, Öregek, A 114. genfi zsoltár, Esti dal. Vezényelt: **Dr. Szabó Szabolcs**. Orgonán közreműködött: *Tóth Gábor*.

ELTE NŐIKAR.

Műsor: Nagyszalontai köszöntő, Vízkereszt, Hegyi éjszakák I., Vejnemöjnen muzsikál. Vezényelt: **Mindszenty Zsuzsánna**. Zongorán közreműködött: *Weisenfeld Melinda*.

PRELUDE VEGYESKAR.

Műsor: Adventi ének, Ének Szent István királyhoz, Sík Sándor Te Deuma, Az 50. genfi zsoltár. Vezényelt: **Kabdebó Sándor**.

A közönség méltó elismeréssel jutalmazta az ünnepi hangverseny közreműködőit.